

N:o 133.

Af Herr E. Thomasson: Om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till ordnande af barnmorskeundervisningsanstalten i Lund.

År 1882 gjorde Medicinalstyrelsen framställning till Kongl. Maj:t om ett tidsenligare ordnande af barnmorskeundervisningsanstalten i Lund och anförde dervid hufvudsakligen följande.

Sedan Malmöhus läns landsting anslagit ett belopp af 20,000 kronor till uppförande i Lund af ett nytt barnbördshus och direktionen för länets i Lund förlagda sjukvårdsinrättningar på förfrågan förklarat sig icke allenast villig att till en af staten aflönad barnmorskelärares förfogande i samma utsträckning som dittills ställa både nödig lokal och tillgängligt material för barnmorskeundervisningen, utan äfven åt en förestånderska eller instruktionsbarnmorska bereda kostnadsfri bostad med ved, ljus, tvätt och utspisning å inrättningen, hade Medicinalstyrelsen ansett tiden vara inne att hos Kongl. Maj:t göra underdånig framställning om ett tidsenligare ordnande af den till ifrågavarande barnbördshus förlagda undervisningsanstalten för barnmorskor, hvilken dittills varit nära nog provisoriskt anordnad. Anstalten, afsedd egentligen för Skåne och Blekinge, skulle dock i mån af utrymme mottaga lärlingar äfven från öfriga delar af riket. Den meddelade fullständig undervisning uti, och utexaminerade barnmorskor berättigade till, den allmänna förlossningskonstens utöfvande, men lemnade deremot icke någon undervisning uti den instrumentala delen af samma konst. Till intagning i läroanstalten egde de sökande företrädesrätt, som voro kallade till barnmorskor inom församlingar, från hvilka bidrag utginge till läroanstaltens uppehållande. Läraren erhöle nemligen sin lön uti spanmål från åtskilliga församlingar i Skåne och några få i Blekinge, hvilka församlingar förbundit sig att årligen för detta ändamål lemna

ett bidrag af i allmänhet 6 kappar råg och 6 kappar korn hvardera, en förbindelse faststald genom nådiga brefvet den 13 December 1838, i enlighet med bifogad förteckning öfver församlingarne.

Den nuvarande barnmorskeläraren hade sedan 1864 varit förordnad att »tillsvidare» uppehålla undervisningen, och hade under denna tid, enligt hans uppgift, ett antal af omkring 400 lärningar efter genomgången kurs lemnat anstalten. Under de senare åren hade derifrån blifvit utexaminerade, år 1877: 29; 1878: 22; 1879: 31, 1880: 31 och 1881: 20 lärningar.

Lönen antogs hafva, allt efter vexlande sädespris, uppgått till omkring 1,200 à 1,500 kronor, men måste, så att säga, kappvis uppplockas från de bidragande församlingarne, af hvilka flera dels försummat, dels rent af nekat att vidare lemna något bidrag; detta å ett ställe till och med på grund af fattadt kommunalstämmobeslut (Kjeflinge inom Malmöhus län, enligt beslut den 20 December 1874). Församlingar funnos, enligt uppgift, hvilka icke under nuvarande lärarens tjänstetid fullgjort sin betalningsskyldighet någon enda gång, och inalles hade under de senare åren ej mindre än 17 församlingar årligen deruti brutit.

Att så icke kunde fortgå, vore tydligt, då den nuvarande ställningen hvarken kunde vara till fromma för barnmorskeundervisningen eller det under sådana förhållanden vore tänkbart att framgent kunna vinna eller bibehålla en duglig barnmorskelärare, ifall han när som helst kunde entledigas och löneinkomsterna vore så ringa, osäkra och svåråtkomliga som för närvarande.

Men då det syntes vara af vigt att anstalten bibehölles, för att kunna i sin mån bidraga till utbildandet af för landets behof erforderliga barnmorskor, och då den genom landstingets ofvannämnda anslag i afseende på undervisningslokal och antagligen utvidgad verksamhet torde gå en bättre framtid till mötes, vore det önskligt att såväl sjelfva anstaltens som lärarens ställning gjordes fastare och tryggare genom att förvandla anstalten till en statens institution liksom i Stockholm och Göteborg. Då instrumental undervisning icke vid denna anstalt sattes i fråga, syntes *en* lärare äfven framgent vara tillräcklig för undervisningens bestridande, men ansågs en förestånderska eller instruktionsbarumorska, till hans biträde, böra här såsom vid de öfriga båda anstalterna anställas.

Medicinalstyrelsen föreslog derföre att, i likhet med hvad för barnmorskelärarne i Stockholm och Göteborg blifvit bestämdt, äfven barnmorskeläraren i Lund jemte professorstitel måtte erhålla en lön af 3,000 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor samt enahanda rätt

som de förra till pension; äfvensom att till en förestånderska eller instruktionsbarnmorska 800 kronor såsom lön på stat måtte beviljas.

Alla följande år har Medicinalstyrelsen förnyat denna sin framställning till regeringen, dervid återopande den skrifvelse, hvars väsentliga innehåll i hithörande delar här ofvan blifvit återgifvet, hvarjemte Medicinalstyrelsen uti sin skrifvelse i ämnet den 26 September 1884 hemställt, dels att, då till hvarje ny barnmorskekurs i Stockholm och Göteborg anmälde sig ett vida större antal qvinnor, än dessa anstalter kunde mottaga, det borde föreskrivas att i mån af utrymme och undervisningsmaterial sökande från andra delar af riket än Skåne och Blekinge måtte kunna till läroanstalten i Lund hänvisas, dels att blifvande lärare skulle af Kongl. Maj:t, på förslag af Medicinalstyrelsen, tillsättas, och dels slutligen att vederbörande landsting borde tillförbindas att för framtiden vidmakthålla anstalten i dess nuvarande omfång.

Oaktadt dessa Medicinalstyrelsens upprepade inlägg har dock frågan icke lyckats hos regeringen tillvinna sig det afseende, den synes förtjena; och jag har derföre trott mig böra på detta sätt för densamma påkalla representationens uppmärksamhet.

Att det nuvarande oeffterrettighetsstillståndet, om det får fortfara, skall leda till läroanstaltens undergång, har Medicinalstyrelsen framhållit; men att den är behöflig, har Medicinalstyrelsen likaledes vitsordat och torde dessutom framgå deraf, att motsvarande inrättningar i Stockholm och Göteborg ej räcka till för sin uppgift. Den tillförordnade barnmorskeläraren i Lund har allt hittills åtnöjt sig med sin osäkra ställning och sina ännu osäkrare löneförmåner, i förhoppning att full trygghet så i ena som andra afseendet skulle honom beredas; men om denna förhoppning än ytterligare gäckas, torde hans kvarstående vara mer än tvifvelaktigt, och säkert lärers väl i alla händelser kunna antagas att denna lärarebefattning utan en fastare och tidsenligare anordning icke kommer att locka någon efterträdare. För öfrigt synes det vara obilligt att medlemmarna i vissa församlingar i Skåne och Blekinge, jemte det de lika med alla andra skattskyldige invånare i riket bidraga till upprätthållande af barnmorskeundervisningsanstalterna i Stockholm och Göteborg, dessutom skola ensamma bekosta en dylik anstalt i Lund, ehuru jemväl denna sistnämnda är pliktig att i mån af utrymme emottaga elever från alla landsdelar.

Då jag nu antager att Riksdagen ej skulle finnas villig att företaga denna angelägenhet till slutligt afgörande, förinnan den varit föremål för allsidig utredning och pröfning hos regeringen, något som dock icke torde kräfva synnerlig omgång eller tidsutdrägt, vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta att uti skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta uppgöra och till näst sammanträdande Riksdag afgifva förslag till ordnande af barnmorskeundervisningsanstalten i Lund, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Medicinalstyrelsens härofvän omförmälda framställning.

Under anhållan om motionens remitterande till vederbörligt Utskott, utbeder jag mig att framdeles få till Utskottet ingifva dels den af Medicinalstyrelsen omnämnda förteckningen å de församlingar i Skåne och Blekinge, som äro skyldige att lemna bidrag till barnmorskelärarens i Lund aflöning, och dels de vidare upplysningar, jag kan finna behöfliga.

Stockholm den 27 Januari 1886.

E. Thomasson.

N:o 134.

Af Herr **E. Hammarlund**: *Om tillägg till 23 § i Kongl. förordningen om kyrkostämma och skolråd den 21 Mars 1862.*

I förordningen af den 21 Mars 1862 rörande kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd stadgas i § 23: »Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för fyra års tid.»

Under åberopande deraf, att denna paragraf blifvit olika tolkad, så att, om någon ledamot under de fyra åren blifvit inkompetent, flyttat från kommunen eller dött, i somliga församlingar fyllnadsval skett för den afgångnes återstående tjänstetid, i andra församlingar ledamöterna valts för fyra års tid utan afseende på de föregående valen,